

Fa az ággal, ág a rügyével

Kárpát-medencei népmesemondók, zenészek és kézművesek IV. fesztiválja Gödöllőn

A szabadság napja – a szovjet csapatok Magyarországról történt kivonulása évfordulója – alkalmából negyedszer rendezték meg Gödöllőn a Fa ága rügyével című fesztivált Kárpát-medencei (és Kárpátokon túli) népmesemondók, népzeneészek és népi kézművesek számára. A rendezvényre minden eddiginél nagyobb számban jelentek a résztvevők, több mint ötvenen álltak a mikrofon elé.

■ P. SZABÓ ERNŐ

A nya és lánya, apa és fia, nagy-apa, nagyanya és unokája, mester és tanítványa lépett – vagy inkább ült, hiszen a mesétől idegen a sietség, egy-egy történetnek nagy-nagy kanyarutai lehetnek – mikrofon elé a gödöllői Petőfi Művelődési Központ háta mögött lévő kis színpadon. Mintha csak a régi, természet közeli életet idézte volna meg minden a környezetben: a nézőteret a gödöllői egykori kastélykert-vadaspark árnyas fái vették körül, a mesélők szomszédságában kézművesek – fazekasok, tojásfestők, csipkeverők, bundakészítők és fafaragók – sátrai, amelyben nemcsak a kész portékát mutatták be, de a hagyományos tárgyi világ darabjainak elkészítését is megismerhették az érdeklődők, a mesélés szüneteiben pedig sok száz éves dalok hangzottak föl, olykor igen-igen archaikus nyelven, hiszen az énekesek és hangszeres zenészek többsége Moldvából érkezett Gödöllőre.

Immár majdnem másfél évtizedes múltja van az eseménysorozatnak, hiszen a gödöllői városi



Három gyermek mesemondó Klézse-Tyúkszerről

A SZERZŐ FELVÉTELE

könyvtár 1995-ben rendezett először népmesemondó versenyt helyi gyerekek részére. Ennek sikerén felbuzdulva a Galga mentén is meghirdették a versenyt, majd az 1997-ben, 2000-ben és 2004-ben rendezett fesztiválokon a határon túli, magyar anyanyelvű területekről is egyre többen jöttek el Gödöllőre a magyar népmese lelkes hívei. A találkozók megszervezésének célja részben az volt, hogy felkutassák és bemutassák a Kár-

pát-medence magyar nyelvterületén még élő magyar népmese hagyományait, s az is, hogy érzékeltesék, hogyan öröklődnek az értékek generációról generációra a közösségen belül. Ahogyan a fesztivál címe mondja, együtt mutatkozik be ezeken a találkozókon a „fa ága rügyével” – olykor igen-csak nagy meglepetést okozva a hallgatóságnak, hiszen ki hinné, hogy a vajdasági Kupuszinán, ahonnan *Toldi István* és több kis

tanítványa érkezett most Gödöllőre, ma is létezik a kétszázötven évvel ezelőtt Nyitra mellől odateleptett palóc közösség, s élnek a tradíciók, amelyeket a mesemondók egyéni ízekkel gazdagítanak? Vagy ki gondolná, hogy az archaikus beszédükről egyébként jól ismert klézseieket nem is egy, de két közösség is képviseli a találkozón, a *Botezatu* család nőtagjai Klézse-Budáról és a *Duma András* vezette csoport Klézse-Tyúkszerről. Jöttek mesélők, zenészek Moldova más falvaiból is, Külsőrekecsinből, Pusztináról, Somoskáról, Lészpedről is, de nem hiányoztak további vajdasági, illetve a felvidéki, kárpátaljai s persze a határon inneni hagyományörzők-gazdagítók sem.

Érkeztek mesemondók a Gödöllőhöz közeli Szadáról is, amelynek néprajzi, népi építészeti értékeit már a Néprajzi Értesítő egyik 1942-es számában feldolgozta *Gönyei Sándor* néprajzkutató. Az azonban, hogy milyen sok érték őrződött meg a faluban mindmáig, abból a néprajzi olvasókönyvből derül ki, amely az anyagot összegyűjtő és szerkesztő *Cziberéné Szító Mária*nak köszönhetően jelent meg néhány évvel ezelőtt *Sej, Szada* falu címmel. Szó esik a kötetben az évszakok szokásairól, játékaikról, dalairól. A könyv egyik írása *A kenyeretlen kis Szadától a gyümölcsstermő Szadái* címet viseli. Nos, hogy milyen kenyere van ma a hagyományörző kis településnek, azt is megmutatták a szadai asszonyok a kenyérlángossal, amelyet helyben dagasztottak, kelesztettek, sütöttek, s jó szívvel kínáltak is mindenkinek.